

Høringsinnspill til retningslinjer for forskergruppeordningen ved HSL-fakultetet fra AHR

Vi viser til høring av 10.7.19. Forslaget til retningslinjer for forskergruppeordningen ved HSL-fakultetet var diskusjonssak i instituttstyremøtet ved AHR 28.8.19. Instituttstyret og instituttledelsen er samstemte i at det fremdeles er utfordringer knyttet til de foreslåtte retningslinjene.

På et overordnet plan så er det viktig at HSLs retningslinjer er avklarende i forhold til særavtalen vedtatt av universitetsstyret og retningslinjene fastsatt av universitetsdirektøren 19.11.18. Dette gjelder f.eks. at i seksjoner med flere enn 20 ansatte kan instituttleder fordele personallederoppgaver inklusive medarbeidersamtaler til forskergruppelederene. AHR mener at dette tydeliggjør at særavtalen er utviklet med tanke på andre typer forskergrupper enn de som er i drift ved HSL-fakultetet. Det kan faktisk være så stor forskjell at vi kan vurdere om vi ved HSL-fakultetet ikke skal ha forskergrupper, men heller forskernettverk. Tilbakemeldingene fra de ansatte er at forskergruppelederene ønsker mer tid, ikke en avlønning på 20.000kr. Det er også slik at det å lønne forskergruppeledervervet spesielt er krevende med tanke på at de som leder større eksterne prosjekt får ingenting, programstyreledere, ledergrupper og tungt komitearbeid får heller ingenting. Det er viktig med en fleksibilitet for å få hele det akademiske maskineriet til å fungere, det å løfte forskergruppelederene ut av dette er uheldig.

Til de punktene høringen ber om særskilte kommentarer spiller AHR inn følgende:

- Forskergrupper og undervisning. Det er en god plan, men på AHR vil dette ikke kunne fungere for alle forskergruppene og det vil føre til en for stor fragmentering av undervisningsansvar.
- AHR ønsker å gi forskergruppelederene uttelling i undervisningsregnskapet, men vi kan ikke gi uttelling både i form av lønn og uttelling i timer. Det må være enten eller.
- Forskernettverk eller forskningsgrupper. Det bør være tydeligere skiller i retningslinjene. AHR mener at mye av gevinsten fra forskergrupper kan videreføres like godt i forskningsnettverk. Et viktig prinsipp må da være at forskernettverkene får tilgang til å søke på finansiering.
- Økonomi. AHRs strategiske handlingsrom er slik økonomien og budsjettstyringen er per nå kun driftsmidlene. På sikt kan instituttet få et større handlingsrom selv om fastlønningene er lagt til fakultetet, men foreløpig er det vanskelig å se hvordan instituttet skal kunne dekke kostnadene til forskergruppene over driftsmidlene.

På vegne av AHR

Instituttleder
John McNicol

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning

Høringssvar fra CPS – forslag til retningslinjer for forskningsgruppeordningen ved HSL-fakultetet 2020-2023

Instituttene og sentrene ved HSL-fakultetet er blitt invitert til å gi sine innspill til forslag til retningslinjer og innretning for forskningsgruppeordningen ved HSL-fakultetet. Vi har diskutert dette på stabsmøte, i forskningsgruppen WarPed ved CPS samt videresendt dette til forskningsgruppeleder for innspill med gitt frist. Basert på dette har senter for fredsstudier følgende innspill:

Det er uheldig hvis incentiver primært kun skal fordeles via forskningsgrupper. Små enheter som sentrene bør også ha mulighet for å søke om midler og fakultetets PhD stillinger. For å sikre at små enheter kan opprette forskningsgrupper er det viktig at fakultetet ikke stiller absolutte krav til størrelsen på gruppene. Det vil derfor være mer hensiktsmessig med veiledende antall, noe som også vil bidra til mer fleksible forskningsgrupper.

Noen av punktene vi er særskilt bedt om å komme med innspill til:

Hvordan synliggjøre tilknytning / ansvar for undervisning

Undervisningsansvar trenger ikke knyttes til forskningsgrupper. Vi støtter forslaget konkretisering av aktivitet i de fem punktene faglig forankring, publisering, nettverksbygging, utvikling og drift av forskningsprosjekter og PhD aktiviteter men ønsker også å inkorporere samfunnsoppdrag og formidling som viktige aktiviteter for sentrene.

Er det ønske om å fastsette ressursbruk/ fritak for forskningsgruppeledere ut over gjeldende særavtale Vi ser ikke behov for utvidelse av gjeldende særavtale.

Hvordan kan ordningen legge til rette for forskningsgrupper på tvers av enheter

Vi mener det er særskilt viktig å legge til rette for tverrfaglige forskningsgrupper slik at sentrene kan ivareta all-universitet mandatet. Ordningen med at både publikasjonspoeng, kronetillegg til forskningsgruppeleder og andre tiltak knyttes til det institutt der forskningsgruppeleder har tilknytning kan være uheldig for tverrfaglighet. Det kan bidra til økt konkurranse og mindre samarbeid mellom ulike fagmiljø. Det bør være veiledende retningslinjer for hvordan tverrfaglige forskningsgrupper skal være sammensatt som definerer hvor mange enheter som skal være representert for å kalle seg en tverrfaglig forskningsgruppe. Tverrfaglige forskningsgrupper bør ha midler til rådighet til koordinering og utvikling.

Er skillet mellom forskningsgrupper og forskningsnettverk tilstrekkelig tydelig i retningslinjene

Vi vurderer det som tydelig nok men at det vil være hensiktsmessig å evaluere ordningen etter at den er innført.

Bør føringer for forskningsnettverk ved fakultetet tydeligere inn i retningslinjene for forskningsgrupper

Nei, vi mener det ikke er nødvendig.

Hvilke områder er det særlig behov for å lyse ut midler fra fakultetsnivået?

Det vil være behov for midler til tverrfaglig arbeid, rekrutteringsstillinger, publiseringsstøtte, internasjonalt samarbeid samt nettverksbygning.

Vennlig hilsen

Marcela Douglas
senterlederleder

—

Marcela.douglas@uit.no
77 64 64 71

Fakultet for humaniora, lærerutdanning og pedagogikk

HØRING RETNINGSLINJER FOR FORSKNINGSGRUPPEORDNINGEN VED HSL

Viser til tilsendt dokument datert 10/7 d.å. Retningslinjene er sendt våre forskningsgruppeledere og tre av dem har sendt inn uttalelser. Disse er vedlagt.

Vi søker her å svare på de kulepunkt fakultetet har bedt oss spesielt fokusere på i uttalelsen. For utdypninger, viser vi til de enkelte gruppenes uttalelse.

Tilknytning til undervisning.

Dette er noe vi oppfatter problematisk i forhold forskningsaktiviteten selv om vi forstår intensjon at forskning og undervisning skal gå hånd i hånd. Forskningsgruppene er normalt mer spisset enn den bredden som undervisningen i BA og MA program skal dekke.

Ressurser til forskningsgruppeledere

Ressursene til forskningsgruppeledere er redusert kraftig ved IBS for at vi skal legge oss på den normen som retningslinjene for arbeidsplanressurser gir. Tidligere IRS-fakultet ga 250 t av arbeidsplanressurser fordi man som nye universitetsmiljø hadde behov for mye større innsats i forhold til å få opp forskningsaktivitet. Samtlige av våre forskningsgruppeledere reagerte på den kraftige reduksjonen og man ønsker primært ressurser gitt i arbeidsplan og ikke noe kronetillegg. Hva ressursen bør være er det ulike synspunkt på, men man er enig om at ressurser bør tas fra undervisningsplikt.

Forskningsgrupper på tvers av enheter

Dette støtter instituttet og det bør fra fakultetet støttes gjennom å etablere møtepunkter for forskningsgruppelederne. Det bør også være mulig med medlemskap i flere grupper men at man har tilhørighet og plikter knyttet til en gruppe.

Forskningsgrupper og nettverk

Dette mener vi er fornuftig å skille. Nettverksgruppene vil være viktige for forskningsrekruttering og må gis ressurser til ledelse.

Men vi mener skillet mellom nivå 1 og 2 ikke er tilstrekkelig klart trukket opp. Det er heller ikke satt noen minstegrense for gruppestørrelse.

Finansiering av forskningsgruppene

Her er høringene fra forskningsgruppene kritiske til forslaget som de mener er uklart og delvis selvmotsigende; man kan ikke regne med særskilte tildelinger, samtidig som en bør unngå interne søknadsrunder. Våre forskningsgrupper er enda relativt unge og alle har ikke maktet å få store eksterne prosjekter. Dette er det sterkt fokus på i alle gruppene men man vil fortsatt være avhengig av bevilgninger.

En av gruppene foreslår en alternativ fordeling av incentivmidler fra publisering med 10% til forfatter og 50% til forskningsgruppene. Vi har ikke noen sterke synspunkt på dette fra instituttet men ser betydningen av at instituttledelse også disponerer ressurser til å støtte opp under aktiviteter som språkvask, deltagelse med bidrag på konferanser som forskningsgruppene ikke har ressurser til osv.

Spesielle kommentarer fra gruppene:

Hjemmesider:

Det etterlyser maler for hjemmesidene som gir mulighet for å legge inn eksterne medlemmer.

Økonomiansvar:

Dette er en tekstmessig redigering. Både prosjektleder og institutt er naturlig ansvarlig for budsjett disponering av eksterne prosjektmidler.

Vennlig hilsen

Ingvar Hauge
Kontorsjef

—

Ingvar.hauge@uit.no
97722902

Vedlegg:

1. Uttalelse fra forskningsgruppen Mangfold og marginalisering
2. Uttalelse fra forskningsgruppen Barnevern – profesjonalisert omsorg
3. Uttalelse fra forskningsgruppen Provel

Merknader fra forskningsgruppen Mangfold og marginalisering

– til retningslinjer for forskningsgruppeordningen ved HSL fakultetet 2020 – 2023

Som en av forskningsgruppene ved IBS og dermed ny ved HSL, er det viktig at de nye retningslinjene også ivaretar de nyankomne gruppene. Sett i forhold til retningslinjene som gjaldt ved det tidligere fakultetet, erfarer vi nå i 2019 en sterk innskrenkning. Årlige timer til forskningsgruppeledelse er redusert fra 250 timer i 2018 til 50 timer i 2019. Vi oppfatter at 50 timer er en grunnsats som gjelder alle forskningsgruppene, uavhengig av størrelse, publiseringer og prosjekttakkvisjon. Derfor støtter vi forslaget om at ressursene til forskningsgruppeleder kan økes og helst i form av fritak fra undervisningsplikt. Det er viktig at de gruppene som forsker aktivt og som søker og får eksterne midler, har «gulrot» for å fortsette aktivitetene. I høringsbrevet sies det at det ikke forutsettes særskilte tildelinger til den enkelte gruppe, men forventes tilgang på midler ved behov. Vi frykter at dette ikke vil stimulere gruppene og medlemmene til publisering og utforming av eksternfinansierte prosjekter slik høringsbrevet uttrykker som en sentral målsetting.

Til kulepunkt 1 om gruppene og undervisning.

Jeg er skeptisk til at gruppene skal få ansvaret for undervisning. Jeg er redd for at dette svekker forskningsaktiviteten som allerede er lavt ved UiT sammenlignet med andre universiteter. Undervisningsplikten er knyttet til enkeltansatte og enkeltmedlemmer, og slik bør det være.

Kulepunkt om ressurser til gruppeledere: Timer utover grunnressursen på 50 timer bør gis i form av frikjøp fra undervisning og ikke i form av ekstra kronetillegg.

Kulepunkt om aktivitet på tvers av enheter: Etter vår mening er det viktig å stimulere til aktiviteter på tvers av enhetene. Dette kan gjøres ved at det stimuleres til medlemskap i flere ulike forskningsgrupper/ forskningsnettverk, dog der man har tilhørighet og plikter til en gruppe, men kan være mer passivt medlem i andre grupper. På denne måten kan man delta på møteplasser som kan gi muligheter for samarbeid. Fakultetet bør også årlig tilrettelegge for og gjennomføre diverse forskningsfremmende aktiviteter og seminarer.

Forskningsgrupper og nettverk: Vi er i utgangspunktet enige i forslaget. Men det må da være enkelt for et medlem i et nettverk om å bli medlem i en forskningsgruppe dersom vedkommende mener seg klar. Et nettverk som driver med utviklingsarbeid bør også ha en leder som driver frem aktiviteten i nettverket. Slike nettverk kan være viktige arenaer for å stimulere og motivere til medlemskap i en gruppe.

Enkeltmerknader til retningslinjene:

Institutt/senter

Nytt kulepunkt

- I samråd med forskningsgruppeleder godkjenne medlemmer i en gruppe.

Tilsvarende utvides kulepunktet for **forskningsgruppeleder**:

- Godkjenning av medlemmer til grupper i samråd med instituttleder

Begrunnelse: I skrevet står det at det ikke er ønskelig at gruppeleder skal behandle enkeltsøknader om midler. Det bør heller ikke være slik at en forskningsgruppeleder alene skal bestemme om hvem som kan være medlemmer i hans/hennes gruppe. En konsekvens kan være at gruppelederen i jakten på å bli en toppforskningsgruppe, utformer sin egen lille gruppe som alle arbeider med leders prosjekt. Det står ingen ting i retningslinjene om hvor liten en gruppe kan være. Vi foreslår derfor at det lages et nytt kulepunkt **under forskningsgrupper** som sier noe om minstenorm for gruppestørrelse.

Under **forskningsgruppeledelse** foreslås det et tillegg til siste kulepunkt om deltagelse på fellesmøter i regi av fakultetet. Her bør det føyes til: institutter. Instituttene er førstelinja for forskning og skal gjennom strategiplaner og budsjetter stimulere til forskning. Siden det legges opp til at man kan bruke ekstra ressurser til forskningsledelse, bør også lederne delta i instituttets forskningspolicy og prioriteringer, ikke bare fakultetets.

Alta 11.9.2019

Jan Erik Henriksen

leder

Merknader til retningslinjer for forskningsgruppeordningen ved HSL fakultetet 2020 – 2023 fra forskningsgruppen Barnevern – profesjonalisert omsorg

Nedskjæringen i timetall til forskningsgruppeledere fra 250 i 2018, til 50 i 2019 resulterer i en begrenset aktivitet i forskningsgruppen som er en viktig arena for utvikling av forskerkompetanse og forskningsarbeid ved barnevernutdanningen. Forslaget om å øke ressursene til forskningsgruppeledelse støttes derfor, men i form av frikjøp for forskningsgruppeleder fra pedagogiske aktiviteter. En økonomisk ressurs bidrar ikke til å skape mer tid til å aktivisere forskningsgruppene for å øke forskningsaktivitet og publisering. 50 timer vil heller ikke være tilstrekkelig for å imøtekomme forventningene som rettes mot forskningsgruppeledere slik de fremsettes i forslaget til forskningsgruppeordningen ved HSL.

Forslaget til forskningsgruppeordningen ved HSL-fakultetet 2020-2023 ad. tidsressurser kan vanskelig forstås som motiverende for medlemmer og forskningsgruppeledere og kan vanskelig stimulere til økt aktivitet og framdrift i forskningsaktivitetene.

Kommentarer til kulepunktene:

Ansvar for undervisning: Forskningsgruppen har 2 førstekompetente pr. dags dato, kompetanseprofilen er sprikende da de fleste medlemmene er i utdanningsforløp, enten PhD eller førstelektorløp, og det er ikke ønskelig at forskningsgruppen skal ha ansvar for undervisning.

Rent overordnet sett, så bør ikke ansvar for undervisning legges til en forskningsgruppe der fokus skal være på forskningsaktiviteter. Hvis forslaget er styrt av tanken om tettere kobling mellom forskning og undervisning så lar det seg gjøre blant annet ved å benytte egenproduserte artikler og vitenskapelige antologier som pensum i våre profesjonsutdanninger.

Ressursbruk: Frikjøp fra undervisning slik at forskningsgruppeleder har tilstrekkelig tid for å ivareta aktiviteter i forskningsgruppen.

Aktiviteter på tvers av enheter: Det er viktig å satse på aktiviteter som favner flere enheter både ut fra kompetansebehov og styrking av forskningsmiljøene. Det bør legges til rette for møtepunkter der forskningsgruppeledere ved fakultetet kan møtes og utveksle ideer for utvikling av forskningsprosjekter, drive nettverksformidling ol.

Forskningsgrupper og nettverk: Det er fornuftig å skille mellom disse samarbeidsformene. Nettverksgruppene vil være viktige for forskningsrekruttering og bør derfor ha en leder som har frikjøpt tid for å støtte opp om de aktiviteter som det er behov for i nettverksgruppen.

Forslag til framtidig finansieringsløsning for forskningsgruppene: Forslaget er forvirrende. I underpunkt en sies det at det ikke gis særskilte tildelinger, men at det forventes *tilgang på midler ved behov*. Dette er uklart. Det trengs en avklaring av hva som er det faktiske meningsinnhold i dette utsagnet for å unngå forvirring og unødvendig bruk av ressurser.

Neste underpunkt foreslår som løsning at det kan søkes om midler selv om det i første underpunkt gis uttrykk for at interne søknadsrunder bør unngås. Dette bidrar også å tilsløre hvordan finansieringsløsningen er tenkt å fungere. Det bør legges fram en klar finansieringsløsning for forskningsgruppene slik at den enkelte forsker lett kan finne fram til hvem som har ansvar for hva.

Til:
Institutt for barnevern og sosialt arbeid (IBS)

Høringsuttalelse ProVel - Retningslinjer for forskningsgruppeordningen ved HSL-fakultet 2020-2023

Jeg viser til epost fra kontorsjef ved IBS, sendt 22.08.19 der han ønsker uttalelser fra instituttets forskningsgrupper samt enkeltforskere.

Fra forskningsgruppen (FG) ProVel har vi følgende punkter som vi ønsker at instituttledelsen tar opp i sin høringsuttalelse til fakultetet.

HSL-fakultetet har bedt om særskilt tilbakemelding til flere punkter. Før vi svarer på disse vil vi peke på noen forhold som vi mener må rettes opp i utkast til forskningsgruppeordningen ved HSL-fakultetet 2020-2023 før vi anser den som moden til et vedtak.

1. Nødvendige rettelser og presiseringer i tilsendt utkast

Hjemmesider

Under «Ansvar og oppgaver på de ulike nivå ved fakultet organiseres slik:» heter det i fjerde kulepunkt under overskrift «Forskningsgrupper»:

«Medlemmene må ha lenke til sine ansatte-hjemmesider på UiT Norges arktiske universitet, eller andre eksterne institusjoner og lenke til publikasjoner (dynamiske lenker til CRISTins publikasjonsdatabase)».

ProVel har siden oppstart i 2015 en norsk og en engelsk hjemmeside på UiT sin hjemmeside og en egen hjemmeside i CRISTIN. Vi gjør oppmerksom på at malen for hjemmesider for FGer ved UiT ikke tillater å legge inn eksterne medlemmer under fanen «medlemmer». Vi har gjentatte ganger tatt kontakt med datasupport ved UiT for å finne en løsning for dette problemet. Dessverre er det per dags dato fremdeles ikke mulig å legge inn personer som ikke er registrert ved UiT. Derfor viser våre hjemmesider per dags dato bare våre interne medlemmer.

Forslag:

Fakultetet sørger for at malene for hjemmesider til FG ved UiT gir mulighet til å legge inn også eksterne medlemmer i en FG. Inntil dette er på plass fjernes setningen

Videre heter det under samme kulepunkt:

«Forskningsgruppen bør aktivt benytte sosiale medier i formidlingsarbeidet.»

Sosiale medier er kommersielle foretak, med svært varierende standarder når det gjelder datasikkerhet og personvern. Vi mener at det må være opp til den enkelte FGen hvilke kanaler den benytter i sitt formidlingsarbeid.

Forslag:

Setningen fjernes og erstattes evt. av en setning «Forskningsgruppene er oppfordret til aktiv formidlingsarbeid i de kanalene som gruppen anser som mest formålstjenlig».

Ansvarsfordeling for prosjektledelse - økonomiansvar for ekstern finansierte prosjekt

I utkast til forskningsgruppeordningen er FG-lederens ansvarsområder i første kulepunkt på s. 2 beskrevet slik: «Økonomi (oversikt inntekter, utgifter og prosjekt)». Det er uklart hva som menes med økonomisk oversikt over prosjekt, særlig siden det på s. 3 under overskriften «Opprette og nedlegge formelle forskningsgrupper» heter: «Hovedinstitutt/-senter er normalt prosjektansvarlig i forbindelse med FoU-prosjekter i regi av forskningsgrupper».

Vårt mål i ProVel er å jobbe kontinuerlig for å utvide vår ekstern finansierte prosjektportefølje, slik at alle medlemmer på sikt får solid erfaring med prosjektledelse, inkludert økonomistyring. Med utgangspunkt i diskusjoner på FG-ledermøter ved IBS har vi forstått dagens praksis slik at de ekstern finansierte prosjektene som inngår i ProVels prosjektportefølje er ledet av et medlem i ProVel med ansvar for faglig prosjektledelse og den daglige økonomistyringen, inkludert rapporteringsansvar overfor finansierende instans. FG-lederen har per dags dato ikke noe faglig eller økonomisk prosjektansvar for andre medlemmers prosjekter, men begrenser seg til koordinering av ulike prosjekter for å fremme synergieffekter mellom ulike prosjekter og alle gruppemedlemmer. Denne modellen har vist seg til å være effektiv i vår gruppe og vi mener at det hverken er formålstjenlig eller effektiv ressursbruk når FG-lederen eller instituttet som er vert for en FG skal få tilvist økonomiansvar for ekstern finansierte forskningsprosjekt. Dessuten er det uklart for oss hvorfor FG-, institutt- eller senterlederen skal ha økonomiansvar for ekstern finansierte forskningsprosjekt, siden kontrakten er inngått mellom finansierende instans og fakultetet v/ fakultetsdirektøren.

Forslag:

Vi foreslår å stryke «og prosjekt» fra første kulepunktet i beskrivelsen av ansvarsområdene til FG-lederne på s. 2, og det samme for setningen «Hovedinstitutt/-senter er normalt prosjektansvarlig i forbindelse med FoU-prosjekter i regi av forskningsgrupper» på s. 3.

Presisering av hva som menes med «aktiv forsker»

På side 3 under overskriften «Medlemmer i forskningsgrupper» heter det «Aktive forskere bør være medlem i en forskningsgruppe eller annet forskningsfellesskap». Vi savner en klargjørende beskrivelse for hva som er ment med begrepet «Aktive forskere».

Forslag:

Etter setningen «Aktive forskere bør være medlem i en forskningsgruppe eller annet forskningsfellesskap.» settes det inn en setning med kriteriene som HSL-fakultetet vil legge til grunn for å kvalifisere til betegnelsen aktiv forsker.

Inndeling i FGnes nivå ut fra FGnes aktivitetsnivå

Fortsatt på s. 3 under overskriften «Forskningsgruppenes aktiviteter» står det at «Forskningsgruppenes nivå (1-2) bestemmes av aktivitetsnivået på følgende punkter».

Vi etterlyser en forklaring for hva som er ment med kulepunktene «Faglig forankring for medlemmene» og det siste kulepunktet «Ph.d.-aktiviteter»?

Forslag:

Det settes inn en forklaring for begge kulepunkt, enten i egen setning eller i fotnoter.

2. Fravær av incentivordninger

Vi er svært bekymret over at utkast til forskningsgruppeordningen ved HSL-fakultetet 2020-2023 ikke inneholder noen form for incentivordninger for produktive enkeltforskere og forskningsgrupper! På lik linje med deltakelse på andre samfunnsområder er vi som forskere og som forskerkollektiv avhengig av å få tilbakemelding og konstruktiv kritikk for å være motivert til å yte vårt beste. Vi savner i utkast til forskningsgruppeordningen incentiver som motiverer til å oppnå og opprettholde en høy produktivitet som gruppe og som enkeltforskere. Med utgangspunkt i utkast til forskningsgruppeordningen i sin nåværende form er det uforståelig for oss hvordan HSL-fakultetet mener å stimulere enkeltforskere og forskningsgrupper til økt produktivitet når bevilgninger fra instituttene/ sentrene og fakultetet utelukkende er gjort avhengig fra planlagte aktiviteter uten å anerkjenne oppnådde resultat og det harde arbeidet som ligger bak disse. Vi mener at den nye forskningsgruppeordningen må inneholde incentivordninger som honorerer innsats og resultater.

Forslag:

Vi foreslår å inkludere en bestemmelse i forskningsgruppeordningen ved HSL-fakultetet 2020-2023 som forplikter instituttene/ sentrene til å honorere forskningsinnsats. Ut fra tidligere praksis ved IRS-fakultetet og behovet slik vi i ProVel har opplevd den etter fire års drift med jamt stigende produksjon foreslår vi å tallfeste incentivmidler slik at instituttene/ sentrene blir forpliktet til å honorere forskningsproduktivitet slik at minst 10 % av uttelling for opparbeidete publikasjonspoeng tilfaller enkeltforskeren og 50 % tilfaller FGen eller, i tilfelle enkeltforskerne som ikke er medlem i en FG, instituttet/ senteret. Vårt forslag gir produktive og erfarne enkeltforskere og FGne et forutsigbart ressursgrunnlag og handlingsrom til å opprettholde og utvide sine faglige nettverk, virker motiverende for nye forskere til å utvikle et høyt aktivitetsnivå i publisering, prosjektakkvisisjon og utvikling av faglige nettverk, samtidig som det gir instituttene/ sentrene mulighet til å støtte utvikling av forskning ut fra strategiske hensyn, utover ressurstildeling til produktive forskningsmiljøer.

3. Kommentarer til kulepunktene som dekan og fakultetsdirektøren ved HSL-fakultetet ønsker innspill til:

• FGenes tilknytning til og eventuelt ansvar for undervisning

I motsetning til disiplinlagene ved HSL er profesjonsutdanningene som IBS forvalter underlagt føringene gitt i egne statlige forskrifter. Slik vi opplever det i ProVel er FGnes forskningsprofil tematisk spisset og passer inn som deler, men neppe i sin helhet i emnene i våre BA og MA-utdanninger. Derfor anser vi det ikke som formålstjenlig å gi FGne ved IBS ansvar for undervisningen. Vi er derimot av den oppfatning at undervisning ved IBS hadde profittert betraktelig av en langt mer tett kobling mellom undervisningstema innenfor de ulike emnene og forskningsresultatene som medlemmer i en FG har publisert.

Innspill:

Så vidt oss bekjent eksisterer det ingen stillingsbeskrivelse for studieledere ved HSL eller UiT. I fravær av en slik foreslår vi å inkludere en bestemmelse i forskningsgruppeordningen som forplikter studieledere eller tilsvarende studieansvarlige på instituttene/ sentrene til å ta regelmessig kontakt med FG-lederne om publikasjoner fra FG-medlemmer som kan være aktuelle for de ulike undervisningsemnene, med forslagsrett av FG-lederne til forelesere i de ulike emnene.

• Ressursbruk/fritak for forskningsgruppeledere ut over gjeldende særavtale

Slik det er får FG-lederne en nominell timegodtgjørelse på 50 timer per studieår. Disse timene går i like deler fra forsknings- og undervisningstida. Vi har erfart at det er umulig å drive med aktiv FG-ledelse innenfor denne rammen. Et kronetillegg er evt. en kompensasjon for ansvaret som følger med ledervervet, men bidrar ikke i det hele tatt til å løse det grunnleggende problemet: at ambisjonene for FG-ledelse slik de blir tydelig i utkast til forskningsgruppeordningen ved HSL-fakultetet ikke er til å realisere innenfor dette ressursgrunnlaget.

Vi i ProVel har tydelig vist at vi er villig og i stand til utvikle og opprettholde en høy produktivitet med høy faglig standard nasjonalt og regionalt. Vi har videre tydelige ambisjoner til å bidra aktivt i det internasjonale fagfellesskapet, men er avhengig av en realistisk ressurstildeling for å realisere disse ambisjonene.

Innspill:

Uavhengig av en evt. økonomisk kompensasjon (kronetillegg) for FG-ledervervet forpliktes instituttene i forskningsgruppeordningen ved HSL-fakultetet til å honorere vervet som FG-leder med en timeressurs på minst 200 t/ året. Denne trekkes i like deler fra forsknings- og undervisningstida.

- **Hvordan kan ordningen legge til rette for forskningsgrupper på tvers av enheter?**

Medlemmer i ProVel har sin tilknytning på alle UiT-campus der IBS er representert, fra flere fakulteter ved UiT og fra andre institusjoner i UH-sektoren. Flere medlemmer i ProVel er medlemmer i flere FGer.

Innspill:

Vi ser ikke noe behov til å ta opp spesielle tiltak i forskningsgruppeordningen ved HSL-fakultetet for FGer på tvers av enheter.

- **Er skillet mellom forskningsgrupper og forskningsnettverk tilstrekkelig tydelig i de vedlagte retningslinjene?**

Bør føringer for forskningsnettverk ved fakultetet tydeligere inn i retningslinjene for forskningsgrupper?

Så langt vi kan lese ut fra fotnotene 1-3 på s. 1 i utkast til forskningsgruppeordningen er skillet mellom forskningsnettverk og forskningsgrupper på nivå 1 i hovedsak begrunnet i at de første har ambisjoner om og de siste oppnådd jamt publikasjonsvirksomhet og prosjektakkvisisjon. I tillegg oppfatter vi for de siste et krav om konkrete planer for ytterligere å øke sin produktivitet. Vi oppfatter denne beskrivelsen ikke som særlig klargjørende.

Det samme gjelder skillet mellom FGer på nivå 1 og 2. Her virker det som om den avgjørende forskjellen gjør seg fast ved at grupper på nivå 1 har en ambisjon om og de på nivå 2 har oppnådd deltakelse i internasjonale nettverk og omdømme. Utover disse (heller uklare) kriteriene oppfatter vi at forskjellen gjør seg fast ved et skille mellom jevnt vs. høy publisering og forskere vs. seniorforskere.

Vi oppfatter disse forskjellene som heller uklare og som et lite egnet grunnlag får å skille mellom etablerte og toppforskningsmiljø. I tillegg oppfatter vi betegnelsen «seniorforsker» som misvisende i denne sammenhengen, siden skille mellom forsker og seniorforsker i all hovedsak er brukt i institutts- og ikke i universitets- og høgskolesektoren.

Innspill:

Vi anbefaler å tydeliggjøre forskjellen mellom forskningsnettverk og forskningsgrupper på nivå 1, og mellom forskningsgrupper på nivå 1 og 2.

Vi foreslår i denne sammenhengen, framfor å begrunne skillet mellom FG på nivå 1 og 2 med uklare begrep til å benytte etterprøvbare kriterier; blant disse opparbeidete publikasjonspoeng, enten per medlem eller som gjennomsnitt per medlem i en FG, antall leverte søknader om ekstern

finansiering, oppnådd ekstern prosjekttakkvisisjon, igjen enten som totalsum eller som gjennomsnitt per medlem i en FG.

Vi anbefaler å skriftliggjøre disse kriteriene samt måltall i forskningsgruppeordningen ved HSL-fakultetet, slik at det er mulig for FGene/ forskningsnettverk å vurdere sitt eget nivå etter objektive kriterier og planlegge deretter.

- **For hvilke områder ser instituttene/sentrene at det er særlig behov for å lyse ut midler fra fakultetsnivået?**

Vi er svært kritisk til den skisserte finansieringsløsningen i høringsbrevet fra dekan og fakultetsdirektør og mener at særlig det første kulepunktet er selvmotsigende. Vi tolker dette kulepunktet dithen at FGene ikke kan regne med særskilte tildelinger (altså rammebevilgninger), men med tilgang på midler etter behov. Samtidig oppfordrer fakultetsledelsen at «En bør så langt som mulig unngå interne «søknadsrunder» på midler». Allerede i neste kulepunkt legges det likevel opp til interne søknadsrunder til fakultetet «ved behov». Denne ytterst uklare finansieringsmodellen gjør det svært vanskelig, om ikke umulig for FGene å planlegge sine aktiviteter på midlere og lang sikt, og binder i tillegg FG-lederens ressurser opp i stadig nye søknader til fakultetet når behov oppstår i løpet av et studieår.

Innspill:

Vi har et sterkt ønske om at fakultetet legger fram en finansieringsmodell til møte i fakultetsstyret i oktober som gjør det mulig for FGene å bruke sin energi på å drive fram god forskning istedenfor å binde opp store deler av sin kapasitet på å finne ut hvilke midler fakultetet eller instituttet evt. lyser ut i løpet av et år, for så starte med planlegging av sine aktiviteter, alt etter når de ulike midler evt. er tilgjengelige.

Vi tillater oss å bemerke at mye unødvendig orienterings- og søknadsarbeid kan bli unngått om fakultetet er lydhør for vårt forslag om fordeling av incentivmidler som vi har skissert i vårt forslag til punkt 2 i vårt høringssvar.

Vennlig hilsen

Walter Schönfelder
Førsteamanuensis, dr.polit.
Forskningsgruppeleder

—
walter.schonfelder@uit.no

77 620828

Kommentarer til retningslinjer for forskningsgruppeordningen ved HSL-fakultetet 2020-2023

I juni fikk ILP tilsendt et høringsbrev med retningslinjer for forskningsgruppeordningen samt utkast til nye retningslinjer. Vi videresendte dette til forskningsgruppelederene ved ILP i Alta og Tromsø og ba de sende et svar til oss innen en gitt frist. Som poengtert i høringsbrevet sto de fritt til å komme med generelle kommentarer samt at det var ønsket å få særskilte kommentarer på enkelte punkter. Under her er en sammenfatning av kommentarene fra ILP.

Generelle kommentarer og spørsmål:

Flere av gruppelederene på ILP gir uttrykk for at de er fornøyd med organiseringen slik den er i dag, dvs fordelingen av ansvar og oppgaver mellom fakultet, institutt/senter og forskningsgrupper, samt finansieringen. De nye retningslinjen fører derfor til at det stilles en del spørsmål:

- *Per i dag er forskergrupper organisert slik at noen er i fakultetets portefølje og støttes av dem, mens andre ligger på instituttnivå og baserer sin økonomi utelukkende på overføringer basert på publiseringspoeng. Det er uklart om denne organiseringen skal videreføres. For eksempel godkjenning av forskningsgrupper, så er dette lagt til fakultetsnivå. Skal de godkjenne alle, eller skal vi fremdeles ha grupper godkjent/innlemmet av fakultetet, som mottar støtte derfra, og grupper godkjent av instituttet?*
- *Når det gjelder forskningsgruppeledelse (side 2) antar jeg at siste punkt, delta på fellesmøter, også dreier seg om fellesmøter på instituttnivå. Det savnes en avklaring av forskningsgruppelederens ansvar for gruppemedlemmer utover å godkjenne dem til gruppen (punkt 3). I fakultetets samlinger for forskergruppeledere har gruppelederens ansvar for gruppemedlemmenes forskningsutvikling vært påpekt. Flere forskergruppeledere har påpekt at det ikke er satt av nok tid til et slikt ansvar.*
- *Siste avsnitt under overskriften «Forskningsgruppeledelse» er uklart. Skal alle gruppeledere delta i forventnings- og rolleavklaringssamtale når ny gruppe skal opprettes, eller bare den aktuelle påtroppende gruppeleder? Under samme overskrift står det også at «Institutt-/senterledelsen bestemmer hvordan forskningsgruppelederen skal velges/rekrutteres». Usikker på om det betyr annen rekruttering enn at gruppemedlemmene blir enige om-, eller er velsignet med, at en/ flere kollega(er) tar på seg forskningsgruppe-lederrollen? Kanskje det menes at instituttledelsen kan bestemme at gruppene selv enes om en leder/e. Mitt inntrykk er at det ofte er vanskelig å få noen til å ta ledervervet.*
- *Under overskriften 'Rapportering og evaluering' er det nevnt forskuddsfinansiering av aktiviteter og karriereplaner. Dette kan skape et visst press på forskningsgruppemedlemmene ift å innfri de skisserte planene. Hva om de «fremtidige forskningsmål» ikke nås innen fristene som er satt i den «forpliktende forskningsplanen»? Samtidig, dersom gruppa lager store vyer og visjoner for aktivitet*

og karriereplaner, vil da finansieringen bli større enn til gruppene som skisserer et lavere ambisjonsnivå?

- Under overskriften «Medlemmer i forskningsgrupper» står det at forskere bør være medlem. Skal det være mulig for ansatte å velge bort deltakelse i forskergruppe? Videre bør det kanskje diskuteres den enkelte ansattes tid til deltakelse. Det er eksempel på gruppemedlemmer som velger bort aktiviteter i gruppe, men nyttiggjør seg av gruppens økonomiske midler. Det er slikt sett fint at aktiv deltakelse presiseres.
- Under overskriften "Opprette og nedlegge" står det nevnt et eksempel på rutine hvis instituttleder er med i forskningsgruppe. I den forbindelse bør det diskuteres om instituttleder og assisterende instituttledere bør være medlemmer i forskergrupper. Det kan gi en inhabilitet i flere av sakene som drøftes knyttet til forskningsgruppens organisering, økonomi med videre.

Videre er det også kommet en lengre kommentarer til avsnittet om forskningsgruppeledelse: «Denne formaliseringen av forskningsgruppeordningen gjør i stor grad forskningsgruppelederne til en del av styringssystemet ved fakultetet / universitetet. Det er kanskje en nødvendig utvikling, og på mange måter går ordningen i retning av å møte et behov for tydeligere strukturer og rolleavklaringer på forskningssiden av virksomheten. Spørsmålet er om vi mister noe viktig, og om vi misforstår eller overser hva slags virksomhet forskning er. Forskning er og skal være en fri virksomhet, og det er et helt avgjørende prinsipp at den enkelt forsker har frihet til å velge sin orientering, sine forskningsspørsmål og metoder. I tråd med dette, og fordi forskning er en høyst meritokratisk virksomhet, er det lang tradisjon for at forskere også står fritt til å selv velge sin(e) leder(e) blant sine kolleger, altså kollegialitet som styreform. Jeg er skeptisk til at institutt/senterledelse skal bestemme hvordan forskningsgruppelederen skal velges/rekrutteres, og at instituttleder skal anbefale, og fakultetsledelsen godkjenne, forskningsgruppeleder. Hos oss vil dette representere en helt ny fremgangsmåte for danning av forskningsgrupper, og for valg av forskningsgruppeledere. Det er først og fremst fagfeller, kolleger, altså andre forskere på samme forskningsfelt, som er i posisjon til å avgjøre hvorvidt man har grunnlag for faglig tillit til den i gruppen som skal kunne være leder. Denne tilliten må være der for at en forskningsgruppe skal fungere. Dersom instituttledelsen, som hos oss er ansatt, og ikke valgt, peker ut (og fakultetsledelsen – som også er ansatt og ikke valgt - godkjenner) forskningsgruppeleder betyr det at dennes legitimitet kommer fra ledelsen og ikke fra en gruppe av forskere. Den som pekes ut av ledelsen vil fort ha sin lojalitet til ledelsen. Og dersom det likevel ikke er sånn, vil det fort kunne oppfattes sånn av forskningsgruppemedlemmer. Med denne nye ordningen vil altså all legitimitet komme ovenfra, helt ned på forskergruppenivå. Det tror jeg vil kunne være direkte kontraproduktivt for virksomheten i forskergruppene, og til syvende og sist for nyskapende og fri forskning. Jeg ville som forskningsgruppeleder være veldig ubekvem med å ikke være fritt valgt av medlemmene i gruppen. Mandatet til forskningsgruppeleder kan derfor ikke avklares og tydeliggjøres kun etter samtaler med instituttledelse, men etter samtaler med medlemmene i forskningsgruppen. Mitt synspunkt er derfor at forsknings(gruppe)ledelse er, og bør anses for å være, først og fremst basert på kollegialitet, og ikke på top-down-styring / -utvelgelse».

En annen gruppeleder har også bemerket seg at det ser ut til at denne prosessen med retningslinjene har vært en markant top-down prosess hvor det er vanskelig å spore medvirkning og medbestemmelse, ut over denne muligheten til innspill og kommentarer som kommer nå helt på tampen. Vedkommende påpeker at det neppe er klokt å fortsette i et slikt spor innenfor en virksomhet som er så absolutt meritokratisk som forskning, og vil oppfordre til større grad av involvering av forskere, evt forskningsgruppeledere i slikt arbeid.

Punkt 1 – Tydeliggjøring av forskningsgruppers tilknytning til og eventuelt ansvar for undervisning.
Hvordan kan en slik tilknytning/et slikt ansvar tydeliggjøres, enten gjennom retningslinjene, eller som en del av forskningsgruppeordningen?

Den generelle tilbakemeldingen på dette punktet fra ILP er at forskergruppene ikke bør tillegges særlig ansvar for undervisning. En av gruppelederne stiller spørsmål til hva som er tanken bak forslaget og spør videre om det er snakk om «ordinær» undervisning på de ulike utdanningsprogrammene, og hvem som skal organisere det? For forskergruppeledere er det periodevis svært mye arbeid med koordinering av aktiviteter, samt oppfølging av medlemmer i kvalifiseringsløp (phd og til toppstilling). I tillegg kommer forskergruppeleders egen forskning og undervisning/studentrelatert arbeid. Alle som deltar i forskergruppene vil også ha undervisning i større eller mindre grad, og det må forventes at medlemmene tar med seg forskningsbasert kunnskap inn i sin undervisning. Noe av denne inspirasjonen finnes gjennom forskergruppens arbeid, men også via andre kilder.

En kan gjerne oppfordre til slikt ansvar og skrive det inn i retningslinjen som et ønske («Det er ønskelig at...»), men det vil neppe være naturlig for alle forskningsgrupper å ta et slikt ansvar. Dersom undervisning skal bli en av oppgavene til forskningsgruppene, påpekes det at dette må gå av undervisningstida og ikke forskningstida, som er ganske presset fra før av.

Punkt 2 – Kronetillegg: *Er det et ønske om å fastsette ressursbruk/fritak for forskningsgruppeledere ut over gjeldende særavtale?*

Flere av kommentarene vi har fått går ut på at denne ordningen er ukjent for forskningsgruppelederne og at det derfor er litt vanskelig å gi innspill uten mer utfyllende informasjon. Det poengteres for øvrig at det er viktig å klargjøre hvilken form for fritak funksjonen som forskergruppeleder genererer. Dette gjelder både fritak fra undervisningsplikt, presisere at forskningsdelen ikke skal reduseres og også det eventuelle kronebeløpet/lønnstrinnet ekstra. Det må også diskuteres om gruppestørrelse skal være av betydning. Noen av oppgavene har samme størrelse uavhengig av gruppens størrelse, mens andre oppgaver gir mer belastning jo flere medlemmer gruppen består av. Hvis forskergruppeleder skal ha et ansvar for forskningsutviklingen, vil det være mer arbeid hvis gruppen består av mange i rekrutteringsstillinger.

En av gruppelederne mener at det per i dag bør det ikke være behov for ressursbruk/fritak utover gjeldende særavtale med mindre forskningsgruppene skal tillegges ansvar for å bidra i undervisning, hvilket vil føre til et betydelig behov for kompensasjon. En annen leder påpeker at for deres tilfelle ønsker de imidlertid at ressursene til forskningsgruppeledelse eventuelt skal bestå av timer, ikke kroner, og at antall timer til ledelse av forskningsgrupper skal være det samme på fakultetet. De foreslår at antall timer kan være bestemt av forskningsgruppas nivå, og ikke av private forhandlinger mellom den enkelte forskningsgruppeleder og institutt- eller fakultetsledelse. For deres del strekker ikke antallet timer til for å organisere forskningsarbeidet i gruppa, planlegge og utføre forskningsarbeid sammen, arrangere skriveseminarer, søke finansiering o.l., arbeidet i forskningsgruppa slik det er i dag. De opplever derfor at mye blir utført som dugnadsarbeid.

Punkt 3 - Hvordan kan ordningen legge til rette for forskningsgrupper på tvers av enheter?

De nye retningslinjene synes å forutsette at forskergruppene primært er knyttet til ett institutt og ikke er på tvers av institutter. De frykter derfor at det for en gruppe med ansatte fra flere institutter vil være uklart hvilket institutt som skal godkjenne og gjøre anbefalinger. For øvrig foreslås det at for å legge til rette for forskningsgrupper på tvers av enheter vil det for eksempel være en fordel om noe av forskningsadministrasjonen går på tvers, og at også noe av finansiering / tildeling øremerkes slike grupper.

Punkt 4 - Forskningsgrupper og forskningsnettverk: Er skillet mellom forskningsgrupper og forskningsnettverk tilstrekkelig tydelig i de vedlagte retningslinjene? Bør føringer for forskningsnettverk ved fakultetet tydeligere inn i retningslinjene for forskningsgrupper?

Synspunktene fra ILP er noe ambivalente når det kommer til punkt 4 slik at det er vanskelig å gi en enstydig kommentar. Enkelte sier at de oppfatter skillet som «tilstrekkelig tydelig» mens flertallet gir uttrykk for at det ikke kommer tydelig nok frem verken hva som definerer de ulike nivåene eller hvilke kriterier som legges til grunn for plassering i de ulike nivåene. De etterlyser derfor klare føringer for hva som definerer nettverk, nivå 1 og nivå 2. De ønsker også en tydelig definisjon på de ulike nivåene slik at en gruppe kan arbeide målrettet for å nå et høyere nivå.

Der påpekes at mange av de mindre forskningsgruppene, eksempelvis på institutter med relativt kort tradisjon for forskning og forskningsgrupper, slik som ILP, har tidligere vært definert som nivå 1. I følge de nye retningslinjene skal disse nå klassifiseres som forskningsnettverk. Likevel må jo flere av disse karakteriseres som konsoliderte miljøer som svarer til kriteriene til nivå 1, slik de er formulert i retningslinjene (faglig fellesskap, forskere som publiserer jevnt, erfaring med søknader som finansiering, faglig fokusert område, felles faglige mål og planer for forskning). Dette resulterer i følgende spørsmål og kommentarer:

- Hvilke kriterier vil ligge til grunn for den nye differensieringa av hhv forskningsnettverk og nivå 1?
- Kan forskningsgrupper på tidligere nivå 1 nå bli plassert som forskningsnettverk selv om de selv vil definere seg som nivå 1?
- Hva vil de praktiske konsekvensene være for de som nå blir nedgradert til forskningsnettverk, spesielt med tanke på finansiering og tildeling av andre ressurser?
- Er forskningsnettverk ment å være et slags innsteg, før en etter en viss forskningsaktivitet og publisering vil kvalifisere til å «rykke opp»?

Dersom man ønsker at forskningsgruppene ved institutter som ILP, som har tradisjon for profesjonsutdanning, utviklingsarbeid – og en svakere forskningstradisjon - skal øke aktiviteten, er flere kritiske til å plassere forskningsgrupper i en kategori der mulighet til ressurser i form av både penger og tid begrenses.

Videre er det også stilt spørsmål rundt begrepsbruken enkelte steder: *«Det benyttes ord som konsolideringsfase og konsolidert. Det er uklart hva de mener med dette. Konsolidere betyr å styrke, gjøre solid eller forene. Det er vanskelig å forstå hva et konsolidert miljø kontra et toppforskningsmiljø da vil si for en forskergruppe. Det er også uklart når en gruppe har passert konsolideringsfasen»*

Punkt 5 - Fremtidig finansieringsløsning: For hvilke områder ser instituttene/sentrene at det er særlig behov for å lyse ut midler fra fakultetsnivået?

Flere av gruppelederne påpeker at de er fornøyd med nåværende finansieringsmodell med tildeling til gruppene basert på publikasjonspoeng. Bakgrunnen for det er at den er rimelig enkel å administrere, og gir forutsigbarhet og motivasjon innad i gruppen. De mener videre at gruppene bør ha interne regler for hvordan disse midlene forvaltes, og gruppelederen har ansvar for å følge opp fordelingen. Flere gir uttrykk for at de er usikre på den fremtidige finansieringsløsningen og uforutsigbarheten det later til å medføre. En av gruppelederne har kommet med følgende kommentar:

«Det første kulepunktet sier at «Grunnfinansieringen av forskningsgruppene dekkes av instituttene/sentrene ramme. Det forutsettes ikke særskilte tildelinger til den enkelte forskningsgruppe, men forventes en tilgang på midler ved behov.» Dette legger opp til en lite forutsigbar finansiering av virksomheten, og det kan bli en belastning i seg selv, å ikke ha oversikt over hva man kan forvente av intern finansiering. Videre understrekes det at «Noe av poenget med den interne finansieringen må være at man har en rammefinansiering, om den enn er liten, da det er nok uforutsigbarhet i forbindelse med ekstern finansiering. En ordning som den som foreslås her vil gjøre det vanskeligere å planlegge virksomheten og få langsiktighet inn i satsningen, og det vil derfor kunne forringe kvaliteten på arbeidet internt i forskningsgruppa heller enn å styrke det. Det åpner også for en ikke ubetydelig «trynefaktor» i tildelingen, det er ikke alle forskningsgrupper som har en like tett kopling til ledelsen, og som derfor er synlig i samme grad. Og vi vet at sårne ting gjør utslag lokalt på institutter og sentre. Det at muligheten for slik tolkning finnes der er for så vidt nok til at dette kan være virksomt. Når en videre sier at «En bør så langt som mulig unngå interne «søknadsrunder» på midler.», så forsterker dette muligheten for lite transparente prosesser lokalt. Mangel på transparens gir grobunn for mangel på tillit, og et potensielt dårlig samarbeidsklima mellom instituttledelse og forskningsgruppeledelse, og mellom forskningsgruppeledere. Kort oppsummert: jeg er ikke videre begeistret for dette forslaget. Det ivaretar nok behovene til ledelsen ved institutter og sentre, for å kunne se samlet på forskningsaktiviteten på enheten (og det er selvsagt nødvendig), men jeg syns ikke det ivaretar forskningsgruppens perspektiv og behov. Jeg ønsker meg en rammefinansiering, slik vi har hatt til nå. Det vil gjøre det mulig å planlegge og dermed få kvalitet og mulighet for et langsiktig perspektiv på videre satsning / fremtidige forskningsmål og planer.»

En annen leder poengterer at det står at forskningsgrupper «skal ha et langsiktig perspektiv, men samtidig være en fleksibel enhet, som kan endres i takt med gruppens utvikling og fakultets forskningsprofil». Det er naturlig at arbeidet i en forskningsgruppe er fleksibel, og at den endres i takt med gruppens utvikling, men gruppelederne lurer på hva som ligger bak den siste delen om endring i takt med fakultetets forskningsprofil. Hvem skal bestemme hva som er forskningsgruppas fokuserte arbeidsområder? De ønsker ikke en situasjon der fakultet eller institutt har myndighet til å endre forskningsgruppas faglige mål og fokusområder, altså styrer forskningsarbeidet til forskningsgruppene.

Vennlig hilsen

Silje Sivertsvik
Førstekonsulent

—

silje.sivertsvik@uit.no
77660768

Høring – Retningslinjer for forskningsgruppeordningen ved HSL-fakultetet 2020-2023

IRN vil først kommentere spørsmålene som stilles i følgebrevet.

Tydeliggjøring av forskningsgruppers tilknytning til og eventuelt ansvar for undervisning. Hvordan kan en slik tilknytning/et slikt ansvar tydeliggjøres, enten gjennom retningslinjene, eller som del av forskningsgruppeordningen.

IRN stiller seg undrende til en slik problemstilling. Vi mener at hensikten med forskningsgruppene er at de skal innrettes mot forskning og at dette skal rendyrkes. Å legge undervisningsoppgaver til forskningsgruppene synes som en utvanning av intensjonen med forskningsgruppene. At forskningsgruppene tar initiativ til fagseminar, forelesninger og eventuelt utvikling av phd-emner er en praksis vi har i dag, men vi ønsker ikke å formalisere et slikt ansvar til forskningsgruppene.

Alle forskningsgruppeledere skali henhold til inngått særavtale ha et kronetillegg i funksjonsperioden. I forrige utlysning ved fakultet ble det gitt fritak for arbeidsplikt for forskningsgruppeledere, med spesifisering av hva som gikk av undervisningsplikten. Er det et ønske om å fastsette ressursbruk/fritak for forskningsgruppeledere ut over gjeldende særavtale?

IRN mener at det ikke er behov for å fastsette ressursbruk/fritak for forskningsgruppeledere utover den gjeldende særavtalen, men instituttene må ha frihet til å lage ordninger som passer i forhold til den enkelte forskningsgruppeleder og den enkelte forskningsgruppe. Erfaringsmessig vil det være perioder hvor det er nødvendig at forskningsgruppeleder har mindre undervisningsbyrde for å løse oppgaver i forskningsgruppen, men det må skje innenfor den rammen instituttet har i forhold til sin undervisningsportefølje. Alternativt må det avsettes ressurser på fakultetet til frikjøp av undervisning for forskningsgruppeleder.

Hvordan kan ordningen legges til rette for forskningsgrupper på tvers av enheter?

IRN har erfaring med forskningsgrupper på tvers av institutt og fakultet. Vår erfaring er at forskningsgrupper fungerer på tvers så lenge det er et tydelig faglig fokus i forskningsgruppene som medlemmene støtter opp om. Det er forskningsgruppene selv som «tar opp» sine medlemmer. I grupper hvor det blir for stor bredde i det faglige fokuset synes det som om aktiviteten også er mindre. Vår anbefaling er at ledelsen av forskningsgrupper legges til et institutt og at den følger dette instituttets og fakultetets finansieringsmodell, så lenge gruppen leverer i forhold til målsettingene.

Er skillet mellom forskningsgrupper og forskningsnettverk tilstrekkelig tydelig i de vedlagte retningslinjene?

IRN oppfatter ikke at dette skillet framgår av retningslinjene, men det er også et spørsmål om det er behov for å innbefatte forskningsnettverk i retningslinjene. Eventuelt kan det omtales som en løse struktur med målsetting om å konsolideres til en forskningsgruppe, hvor det er mulig å søke om midler til bestemte prosjekt, gitt at en slik søknadsordning etableres og finansieres. Dette må også sees i sammenheng med det enkelte institutts strategi.

Finansieringsløsning

IRN vil gjøre oppmerksom på at våre forskningsgrupper har en finansieringsløsning etablert ved det gamle IRS-fakultetet. Det betyr at basisfinansiering og midler fra publikasjoner i stor grad har gått til forskningsgruppene. Dette er en god løsning, som også bidrar til høy motivasjon i forskningsgruppene. Våre forskningsgrupper inngår heller ikke i den etablerte HSL-modellen, og det er uavklart hvordan dette skal gjøres. Spesielt vil vi framheve forskningsgruppen Narrating the Post-colonial North, som svært suksessfull, og dens betydning for utvikling av forskningssøknader og produksjon av forskning på et svært høyt nivå. Vi er bekymret for om en ny modell vil medføre reduserte ressurser om det ikke tilføres midler utover dagens økonomiske ramme til instituttet, da finansiering av denne og vår andre forskningsgruppe har kommet i tillegg til instituttets ramme.

For hvilke områder ser instituttene/sentrene at det er særlig behov for å lyse ut midler fra fakultetsnivået?

IRN har erfaring med at det kan komme utlysninger som vi bør søke på, men som ikke ligger i planene til forskningsgruppene. For større nasjonale og internasjonale søknader er det nødvendig at fakultetet kan bidra med midler i forprosjekt-fasen. Dette kan bety midler til frikjøp, reise og opphold i forbindelse med utarbeidelse av søknader, men også at administrative ressurser i forhold til budsjettarbeid gjøres tilgjengelig. Det er et omfattende arbeid å utarbeide store forskningssøknader med internasjonale nettverk, og UiT/HSL må dedikere ressurser til dette.

I forhold til UiTs tematiske satsinger er det et krav om matchingsmidler fra instituttene. Vi har, sammen med HH og IH en søknad inne med en ramme på 30 millioner. Går denne søknaden inn, må HSL matche med 5 millioner. Viderefører UiT en slik praksis, må det etableres en forutsigbar ordning ved fakultetet.

Retningslinjene/organisering

IRN støtter opp om de foreslåtte retningslinjene, men antar at det vil komme mer detaljerte retningslinjer i forhold til fakultetets ansvar når det gjelder prinsipper for innhold, nivå og finansiering. Særlig i forhold til innhold er det viktig at både instituttets, fakultetets, og UiTs strategier tillegges vekt. Det samme vil IRN mene at må legges til grunn for instituttets ansvar for å vurdere søknader om etablering av forskningsgrupper ved enheten.

Når det gjelder forskningsgruppene og hjemmesider, vil vi (igjen) påpeke at UiT har for få ressurser til å utforme og utvikle gode hjemmesider. Det må bli enklere å få tildelt administrative rettigheter for etablering og utvikling av hjemmesider, og det er også her et spørsmål om redaktøransvar som er uavklart. Om det er tenkt at hjemmesidene også skal fungere som en slags nyhetskanal, må det avsettes ressurser til dette.

Høringssvar fra ISV ad retningslinjer for forskningsgruppeordningen ved HSL-fak 2020-2023

ISV takker for muligheten for å kunne komme med innspill til det utarbeidede notat. Ved ISV har ledelsen innhentet synspunkter og erfaringer fra de som i dag er forskningsgruppeledere.

Vi vil første komme med noen generelle kommentarer og deretter forsøke å svare på de punktene det særskilt er bedt om svar på.

En overordnet kommentar er at vi stiller spørsmål ved behovet for en omlegging som ser ut til å bli mer 'byråkratisk', i betydningen unødig kompliserende. Vi blir målt på svært mange parametere allerede – midler fra Forskningsrådet er det oversikt over, Tableau gir oversikt over antallet studenter på studieprogrammene våre, studiebarometeret gir data om studentenes synspunkter, Cristin gir oversikt over publiseringer osv. Vi mener det er fornuftig å stille spørsmål ved om det virkelig er nødvendig med så mange retningslinjer for aktiviteten vår. Aktiviteten ved instituttet er allerede styrt på en tydelig måte, og vi er usikre på om et omfattende regelverk bidrar til å styrke faglig aktivitet og til å tydeliggjøre instituttene som de sentrale enhetene med tydelig ansvar for faglig virksomhet og utvikling. Hvordan skal fakultetet følge dette opp? Kunne man heller tenke seg at fakultetet utarbeidet en veileder?

Vi vil aller først stille spørsmål ved **hvorfor fakultetets rolle skal være så omfattende** og hvorfor de har den avgjørende myndighet mens instituttet er innstillende. Vi mener at dette **utydeliggjør instituttets ansvar og rolle**.

På den ene side skal instituttet overta ansvaret for finansieringen av gruppene, mens instituttene på den andre siden bare har innstillingsrett overfor fakultetet med tanke på hvem som skal få forskningsgruppestatus og hvilket nivå de skal være på (se eksempelvis de 5 kulepunktene på s 1 der instituttets og fakultetets oppgaver listes opp). Når instituttene bærer det økonomiske ansvaret, er det uklart hvorfor fakultetet skal ha beslutningsmyndigheten og definere hvordan et – for ISV sitt vedkommende – lite budsjett skal brukes. Vår innvending må også ses i lys av at instituttene har egne strategier vi skal styre i forhold til. Disse er utarbeidet ved instituttene, er dokumenter som fakultetet har ønsket å gjennomgå, og som fakultetet ønsker at instituttene skal følge opp. Vi kunne i den forbindelse tenke oss tilføyd et siste punkt under kulepunktene på s 1, nemlig at instituttene skal sørge for at forskningsgruppene til sammen jobber for å imøtekomme instituttets strategiske områder/mål.

På oversendelsesbrevets s 2 står oppsummert under kulepunkt to prinsippene for løsningen knyttet til grunnfinansiering – både at det er instituttens oppgave og at det forventes løpende 'tilgang på midler ved behov' uten at det skal være søknadsrunder. Dette skal altså i all hovedsak finansieres av instituttene. Vi reagerer derfor også på at det under institutt/senter presiseres at vi skal 'stille midler til rådighet i henhold til fakultetets prinsipper' (altså ikke instituttets strategi?) og 'holde løpende kontakt med forskningsgruppelederne og forskningsgruppene' (er dette ment som et kontroll eller rapporteringssystem?). Hva er formålet?

Etter vår oppfatning er ordningen med forskningsgrupper kommet i en fase hvor ansvaret i større grad bør kunne føres nedover i organisasjonen. Det er blitt flere grupper, og instituttene ved fakultetet har blitt større. Det er også et tydelig mål at enhetene på nivå tre gjennom strategi og tiltak skal bidra til økt

forskningsvirksomhet. Vår oppfatning er derfor at forskningsgrupper som et sentralt virkemiddel for økt forskningsaktivitet er et ansvarsområde for instituttene. En slik plassering er også naturlig gitt at det er instituttleder som har ansvar for medarbeiderne ved instituttet, gjennom medarbeidersamtaler og ved å følge opp både forskning og utdanning som faglige aktiviteter. Ved ISV er det nedfelt et mål i strategien om at alle fagtilsatte skal være knyttet til en forskningsgruppe, og med det som bakgrunn vil det være viktig at det er instituttet som har ansvar for å etablere forskningsgrupper.

For å øke forskningsaktiviteten trenger vi fakultetet først og fremst som en strategisk partner, det vil si en aktør som arbeider med å få til samarbeid på tvers i organisasjonen og som arbeider aktivt for å profilere forskningsmiljøene overfor eksterne aktører. Som en strategisk partner er det også viktig at fakultetet kan bidra faglig og administrativt i forbindelse med store og kompliserte prosesser, for eksempel omfattende søknader, utvikling av nye fagområder, eller oppfølging av store evalueringer.

Vi ser også at det i brev fra Fakultetet (v/Bjørn Hunstad) om Forskningsgruppeledere ved HSL-fakultetet (mottatt 13. september 2019) understrekes at alle utgifter knyttet til forskningsgruppeledelse dekkes av eget institutt, og at det legges til grunn at alle forskningsgruppelederne ved HSL får et kronetillegg på kr 20 000.

Som uttrykt ved tidligere anledninger er vi ved ISV bekymret for at forskningsgruppeledere får mye bedre vilkår enn programstyreledere (som hos oss også har ansvar for undervisningsplanlegging). Dette er en posisjon det er svært vanskelig å rekruttere noen til, men den er helt avgjørende for instituttets drift. Det har frem til nå vært praksis hos oss at programstyrelederne blir kompensert i form av mellom 70 - 120 timer på arbeidstidsskjemaet avhengig av størrelsen på programmet. Vi vil derfor se det som svært uheldig dersom forskningsgruppeledere både skal ha **kronetillegg og en timeressurs**. Dersom alle skal kompenseres på denne måten kan det gi økonomiske konsekvenser som vi ikke vet omfanget av, og som vil ramme andre deler av aktiviteten. Våre fagmiljø er små, og med til dels store studentgrupper er det allerede en krevende balansegang.

Når det gjelder **koblingen til undervisning**, ser vi ikke noen grunn til at det bør gjøres formelle koblinger mellom forskningsgrupper og undervisning. Vi er redd for at det bare vil medføre enda et undervisningsadministrativt nivå, noe vi vil advare sterkt imot. Det som kunne vært nyttig er at instituttene har et overordnet blikk på sammenhengen mellom temaene for forskningsgrupper og de fordypnings-/valgemnene som tilbys, slik at disse peker i samme retning og er i henhold til instituttets strategi. Her må man selvsagt også ta høyde for tverrfaglige grupper på tvers av institutter og fakulteter. Vi ser også at forskningsgrupper i større grad enn nå kan bidra med forslag til tema for og veiledning av studentoppgaver, både på bachelor- og masternivå. Dette ønsker vi å prøve ut, men uten at det skal reglementefestes. Her må det være rom for å eksperimentere og lære av ulike forsøk.

Vi forstår det slik at det er den inngåtte særavtalen som gjør det nødvendig å regulere **forskningsgruppelederrollen** og tydeliggjøre forventningene til den. Fra vårt perspektiv ville det være tilstrekkelig å stille krav om en årsplan for aktivitet (som det rapporteres på). Dette ville gjøre det nødvendig for gruppens medlemmer å planlegge aktivitet også med tanke på budsjett og en

prioritering/fordeling av midler internt i gruppen (basert på målene for gruppen) med tanke på å få en forståelse for de tilgjengelige økonomiske rammene. Mange av de andre oppgavene som er listet opp oppfatter vi som selvsagte ut i fra lederrollen. Erfaringen er at det i våre fagmiljøer (der det ikke er store utstyrsbehov som nødvendigvis gjør samarbeid eller personalledelse knyttet til ledelse av gruppene), er viktig at gruppene kan være dynamiske og fleksible (jfr hva forskningsgruppelederne under evalueringer har gitt fakultetet tilbakemeldinger om). Vi er derfor usikre på i hvilken grad det er hensiktsmessig å skille mellom nettverk og grupper. ISV ser ikke grunn til å etablere sterkere føringer for forskningsnettverk. Det er også uklart for oss hvorfor det er ønskelig at de skal søke enheten om å få etablere seg. De skal vel hverken ha kronetillegg eller tildelte midler?

Det står i utkastet at «Institutt-/senterledelse bestemmer hvordan forskningsgruppelederen skal velges/rekrutteres. Instituttet/senteret har ansvar for å **sikre tilstrekkelig med ressurser til lederrollen** ...» Dette mener vi er egnet til å skape urealistiske forventninger til hva slags muligheten instituttene har. Når vil man noensinne oppleve at man har 'tilstrekkelig med ressurser til lederrollen'? Vi ser at det foreslås at ressurstilgangen bør gjøres til gjenstand for dialog, og mener definitivt at det må være en forventningsavklaring her. Vi tror imidlertid som nevnt at det kan være fornuftig at gruppen selv planlegger aktivitet også med tanke på budsjett og prioriteringer. At det ville kunne komme uforutsette aktiviteter anser vi som uproblematisk. Dette vil kunne håndteres i dialog med instituttledelsen.

Vi tenker også at det er viktig å holde fast ved at det ved HSL-fakultetet er den som har personalansvar som også har hovedansvar for å bistå utviklingen av de ansattes karriereplaner, og altså ikke forskningsgruppelederen.

Fakultetet burde slik vi ser det ta ansvar for utviklingen av og støtte til *miljøer som er særlig gode* altså toppforskningsmiljøer, og som bør gis muligheter til å utvikle seg og konkurrere på nasjonale og internasjonale arenaer.

Det fakultetet burde ha ansvar for er *tverrfaglig forskningsgrupper*, eller grupper som ikke er i henhold til det enkelte institutts strategi, men som støtter opp under fakultetets eller UiTs strategi. Dette for å sikre at viktige initiativer blir ivaretatt.

Vennlig hilsen fra

Anen Britt Flemmen

Instituttleder ISV

27.09.19

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning

Svar på høring – Retningslinjer for forskningsgruppeordningen ved HSL-fakultetet 2020-2023

Senter for kvinne- og kjønnsforskning har to hovedinnspill til retningslinjene.

For det første at ingen incentiver bør knyttes *kun* til forskningsgrupper. Det bør også være mulighet for små strategiske enheter - som sentrene - til å kunne søke om de midler og goder som foreslås kanalisert gjennom forskningsgrupper. Dette gjelder spesielt mulighet for å søke om fakultetets PhD stillinger, men også andre økonomiske midler som i nåværende forslag og fremtidige ordninger knyttes til forskningsgruppene.

For det andre ønsker vi å understreke viktigheten av å ikke stille noen absolutte krav til antall medlemmer/ størrelse på gruppene. Fakultetet bør kun angi veiledende antall, som er i tråd med tidligere utlysning av midler til forskningsgrupper (2014). Dette for å sikre at små enheter kan opprette forskningsgrupper, og at forskningsgrupper ikke må pauses eller legges ned ved uforutsett frafall.

Svar på øvrige spørsmål i høringen:

Hvordan synliggjøre tilknytning / ansvar for undervisning

Undervisningsansvar trenger ikke knyttes til forskningsgrupper. I det utsendte "forslag til retningslinjer" angis aktivitetsområder i 5 punkter, ingen av dem er undervisning.

Vi støtter forslaget konkretisering av aktivitet i de fem punktene faglig forankring, publisering, nettverksbygging, utvikling og drift av forskningsprosjekter og PhD aktiviteter. Hvis

Er det ønske om å fastsette ressursbruk/ fritak for forskningsgruppeledere ut over gjeldende særavtale

Vi ser ikke behov for utvidelse av gjeldende særavtale.

Hvordan kan ordningen legge til rette for forskningsgrupper på tvers av enheter

Ordningen med at både publikasjonspoeng, kronetillegg til forskningsgruppeleder og andre tiltak knyttes til det institutt der forskningsgruppeleder har tilknytning er svært uheldig. Det vil ikke stimulere til tverrfaglighet og innovasjon, men tvert imot til konkurranse og dermed *mindre* samarbeid og økt avstand mellom miljøene. UiT kan få utfordringer med å hevde seg i konkurranse om eksterne midler og utvikling av den type tverrfaglig og tverrsektorielle prosjekter som i dag etterspørres av virksomheter som finansierer forskning både nasjonalt og internasjonalt.

Tverrfaglig forskning er avgjørende for innovasjon og nyskapende teoriutvikling innen disiplinene og akademia som helhet. Flest mulig forskningsgrupper som går på tvers bør være et mål for fakultetet og for UiT. Forskningsgrupper som går på tvers av enheter bør derfor tilgodesees med ekstra midler til koordinering/ prosjektutvikling, begrunnet i kompleksitet. Ekstra midler bør gjøres tilgjengelig for tverrfaglige grupper, og retningslinjer til å søke disse bør være tydelig ift krav om antall fakulteter/ enheter som må være representert (for eksempel 2 eller 3). Et konkret forslag er å øremerke noen av fakultets PhD stillinger som tverrfaglige PhD, med krav om at veiledersteam er satt sammen på tvers av enheter, og at problemområde/ problemstilling gjenspeiler ett av UiT sine strategiske satsingsområder fra Drivkraft i Nord; disse er allerede av tverrfaglig interesse.

Per i dag belønnes publikasjoner med internasjonale medforfattere med ekstra publikasjonspoeng. En lignende ordning med incentiver som stimulerer til tverrfaglig samarbeid nasjonalt og internt på UiT kan vurderes.

Er skillet mellom forskningsgrupper og forskningsnettverk tilstrekkelig tydelig i de vedlagte retningslinjene

Slik vi leser det vil de som søker forskningsgruppestatus men ikke har tilstrekkelig aktivitet på de fem definerte områdene da bli nettverk. Dette er tydelig nok. Dersom det skulle vise seg etter at ordningen er innført at fakultet / instituttledelse finner det utfordrende å score på disse 5 punkter kan mer detaljerte retningslinjer vurderes.

Bør føringer for forskningsnettverk ved fakultetet tydeligere inn i retningslinjene for forskningsgrupper

Nei. Økt formalisering av forskningsnettverk vil nødvendigvis synliggjøre forskjeller mellom nettverkene. Økt fokus på forskjell innebærer alltid en risiko for hierarkisering, intern konkurranse og dermed for arbeidsmiljøet.

For hvilke områder ser instituttene/ sentrene at det er særlig behov for å lyse ut midler fra fakultetsnivået?

Vi har behov for midler til rekrutteringsstillinger, publiseringsstøtte inkludert språkvask, nettverksbygging/ internasjonalisering og til frikjøp fra undervisning for vitenskapelig ansatte som får stort ansvar i prosjekter, for eksempel til prosjektledelse eller utvikling av prosjektsøknader.

Vennlig hilsen

Hege K Andreassen
Senterleder
Senter for kvinne- og kjønnsforskning
UiT Norges Arktiske Universitet

—

hege.k.andreassen@uit.no
Telefon +47 97613514